

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nerambacate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIBOURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Kuz. Augenthaler & Emmerich
Lerner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erssébet-körút
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni
20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dursul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 157.

Brașov. Marți-Miercuri 22 Iulie (4 August)

1909.

Adunarea poporală dela Ileana-mare.

Darea de samă a dep. Dr. Mihali.

În fața unui număr imosant de alegători români și-a ținut Duminică în 1 August st. n. deputatul cercului Ileana-mare, Dr. T. Mihali, darea sa de samă. Într'un mare discurs, primit cu o deosebită însuflețire de alegătorii acestui cerc electoral, președintele clubului naționalist dietal a dat un tablou concis al situației politice interioare a țării, a trecut în revistă activitatea desastroasă și politica catastrofală a guvernului coaliționist, care a adus țara la marginea prăpastiei, a apreciat însemnătatea vizitei Archiducelui Francisc Ferdinand la curtea regală română, respingând energic încercările de a ne prezenta în fața coroanei de conspiratori și irendentiști, a relevat relațiunile de pretenie ce există între Monarhia noastră și regatul român și în deosebi între cele două case domnitoare, iar de încheiere a formulat postulatele poporului român și ale naționalităților nemaghiare din Ungaria, dela a căror împlinire atârână fericirea țării și crearea de stări normale și prielnice pentru promovarea adevăratelor interese ale țării.

Expunerile președintelui clubului naționalist dietal câștigă o deosebită importanță și prin faptul, că dăreii sale de samă a premers o conferență a deputaților români, la care au luat parte d-nii: Dr. T. Mihali, Dr. I. Maniu, Dr. A. Vlad, Dr. Alex. Vaida-Voevod, Dr. I. Suci, Dr. G. Popovici și Dr. St. Petrovici, în care s'a desbătut asupra situației politice actuale, statorindu-se un program de acțiune pentru lunile de vară și hotărându-se ținerea mai multor adunări populare în chestiunea votului universal. Darea de seamă a dep. Dr. Mihali înseamnă prin urmare începutul unei acțiuni mai eficace a deputaților naționaliști pentru a pregăti masele poporului nostru în vederea evenimentelor ce vor urma la toamnă.

În următoarele lăsăm să urmeze partea primă a discursului d-lui dep. Dr. T. Mihali:

lubiți alegători!

Noi deputații naționalităților nemaghiare din aceasta țară, ca adevărați reprezentanți ai poporului dela începutul activității noastre am privit de o plăcută datorință ca în fiește care an să ne ținem dările de samă în fața alegătorilor noștri, de o parte ca și dâșii să aibă cunostință despre mersul afacerilor politice, de altă parte pentru-ca prin atari conveniri să închegăm cât se poate mai tare legătura ce în mod firesc există între noi și popor.

Acesta a fost scopul meu, când v'am invitat la aceasta întrunire, în care imi țin de o plăcută datorință a vă face darea de samă despre activitatea mea și a clubului parlamentar al partidului naționalităților.

Vă mulțumesc din inimă, că ați venit într'un număr atât de considerabil la aceasta întrunire.

Fraților! Faptul, că azi D-Voastră ați venit la darea mea de samă într'un număr atât de însemnat precum și faptul, că mai mulți colegi deputați, pe cari aveți fericirea de a-i vedea în mijlocul D-Voastră, — (Aplause și aclamări la adresa deputaților) — m'au însoțit venind din depărtări mari pentru a lua parte la darea mea de samă, dovedește, că azi noi cu toții, inteligență și popor de o potrivă suntem conștii de chemarea noastră și în aceste zile de o însemnată istorică suntem gata a aduce ori ce jertfe pentru binele și fericirea neamului nostru și a patriei comune.

Patru ani de zile au trecut, de când am fericirea a vă reprezenta în dieta țării pentru ca să vă apar interesele D-Voastră și ale întreg neamului meu. Cei mai grei patru ani de zile din viața mea! Precum bine știți, în acest răstimp atât eu cât și colegii mei în activitatea noastră politică am întâmpinat cele mai mari greutăți, atacuri și persecutări nesfârșite din partea contrarilor noștri politici, cari atacuri și persecutări v'au ajuns și pe mulți dintre D-Voastră. Și oare pentru ce atâtea persecutări în contra noastră? Nu ne împlinim oare noi datorințele de cetățeni cinstiți față de patria noastră? Cerem noi ce nu este al nostru? Am atâcat noi cândva pe vre-un popor conlocuitor cu noi în țara aceasta în drepturile sale existente? Am conspirat noi cândva contra patriei noastre? Nu fraților! Aceste acuze nimeni nu ni-le poate imputa. Ba din contră, noi Românii precum și celelalte naționalități nemaghiare în totdeauna am fost cei mai credincioși și mai loiali cetățeni patriei și monarhului nostru.

Și ce a fost răsplata acestor mari virtuți a popoarelor nemaghiare din aceasta patrie? Persecuții fără sfârșit, confiscare de cele mai elementare drepturi și desconsiderare desăvârșită!

Nu voesc cu aceasta ocaziune a vă înșira toate acele neîndreptățiri și persecutări ce s'au făcut în contra noastră zi de zi în restimpul de când guvernul actual conduce afacerile țării și nu voesc a vă spune amănunțit toate acțiunile clubului național, făcute cu scopul de a combate și a arăta lumii culte procedura nedreaptă a acestui guvern, pentru că a-turci espunerea mea s'ar extinde prea mult, de altă parte acțiunile noastre vă sunt cunoscute din vorbirile rostite în dietă și din dările noastre de samă de până acuma.

Fraților! Să-mi fie permis a arăta pe scurt procedura de guvernare lipsită de orice sentiment de dreptate a guvernului coaliționist și a vă face cunoscute motivele crizei actuale și în fine a-mi da părerea referitor la deslegarea acestei crize.

Înainte de aceasta cu trei ani când guvernul coaliționist a primit guvernarea țării, toată lumea se aștepta, că acest guvern poreclit de mare guvern național, conform făgăduințelor sale va face tot posibilul pentru consolidarea relațiilor politice și pentru binele și fericirea țării. După o guvernare de 3 ani de zile ne-am convins, că acest guvern nu numai că n'a fost vrednic să fie numit mare guvern național, dar a fost cel mai slab și cel mai nefericit guvern dela introducerea constituționalismului în țara aceasta. Aceasta părere nu este numai a mea și a colegi-

lor mei, ci este o părere generală și împărtășită de toți politicienii serioși și de toți oamenii cu mintea sănătoasă.

Dacă privim stările politice ce s'au creat în ultimii 3 ani de zile, ne cuprinde o adevărată jale de cele ce le vedem pe toate terenurile vieții publice. Aceasta jale, ba am putea zice o adevărată desperație, pot afirma cu toată convingerea sufletului meu, că să resimte la toate naționalitățile din țară, pentru că azi nimeni nu poate prevedea ce sfârșit va avea desastroasa încercătură în care a adus țara guvernul coaliționist prin guvernarea lui imprudentă și lipsită de orice rezon de stat. Să ne întrebăm, că din ce a urmat aceasta încercătură? La aceasta întrebare este foarte ușor de răspuns și sum convins, că la aceasta întrebare atât D-voastră cât și locuitorii din aceasta patrie afară de guvern și clasele privilegiate vor răspunde unanim, că marea încercătură politică a urmat din aceea, că guvernul nu s'a împlinit făgăduința primită în pactul ce l'a avut cu coroana, ca o condiție principală, adevărată după terminarea agendelor curente de guvernare numai decât să introducă legea electorală a votului universal, egal și secret așa după cum s'a pretins chiar din partea regelui încoronat.

Cea mai elementară lege a vieții sociale este, că fiește care individ să-și împlinească făgăduințele și obligamentele sale, căci fără de aceasta nu poate exista viața socială nici viața de atat. Și este o concepțiune sancționată de întreaga societate omenească, că individul, care nu-și împlinește făgăduințele și obligamentele la cari se angajează, nu poate fi conșiderat de bărbat serios și cinstit. Ce să zicem atunci, când un guvern compus din cei mai mari bărbați, cari existau pe acele timpuri nu s'a împlinit făgăduința și obligamentul dat capului încoronat? Dar nu numai atât, fără tot acest guvern s'a încercat folosindu-se de ocazii prielnice, ca să eludeze legea votului universal, storcând într'un moment critic dela capul încoronat aprobarea unui proiect de lege electorală pe baza pluralității, ca astfel și pe viitor să asigure hegemonia statului pentru clasele privilegiate, cari de 1000 de ani nefericesc aceasta țară prin o guvernare nedreaptă și favorabilă numai acestor clase, dar foarte păgubitoare pentru majoritatea claselor democratice, pe cari prin acest proiect de lege ar fi voit să le eschidă din guvernarea țării cu toate că regele încoronat înțelegând dorința, obștelor și pătruns fiind de ideile moderne constituționale s'a exprimat dorința ba prin pactul cunoscut dintre guvern și coroană a impus în mod imperios guvernului, ca prin o nouă lege electorală să se facă posibil, ca majoritatea locuitorilor, adevărat straturile democratice și ale naționalităților să fie reprezentate în legislațiunea țării.

Lucru ne mai pomenit și unic în felul său, că atunci când regele încoronat doarește și impune întărirea și dezvoltarea constituționalismului prin o lege modernă, prin care s'ar introduce democratizarea guvernării, — să se găsească un guvern, care pe sine se numește constituțional, să se opună dorinței regelui și chiar și în contra făgăduințelor date să se nisuiască prin introducerea legii electorale plurale, ca și pe viitor să susțină guvernarea pe sama oligarhiei feudale, căci atunci când

s'ar introduce legea electorală pe baza principiului pluralității, adevărat cine are avere și-i om cu carte să aibă trei voturi, iar oamenii săraci și fără studii numai zece inși să aibă un singur vot, — cum zic, cu o astfel de lege electorală din nou și cine știe până când ar ajunge țara pradă claselor privilegiate.

Fraților! Guvernul coaliționist nu numai prin aceea a păcătuit, că nu s'a împlinit datorința, ca să introducă legea votului universal, ci a păcătuit în mod neiertat prin aceea, că abătându-se dela programul său a făcut o mulțime de legi păgubitoare țării, cari în mare parte contribuiesc la neliniștirea locuitorilor țării, doarece prin aceste legi sunt atacate cele mai vitale interese culturale și economice a tuturor naționalităților din țară. *Legile școlastice și legea de congruă* a ministrului de culte în cele mai multe dispoziții ale lor vatâmă în mod flagrant drepturile naționalităților și în mod vădit atacă autonomia bisericească, având scopul de a maghiarisa toate naționalitățile și de a le împedeca în dezvoltarea lor liberă în cele culturale și religioase.

De asemenea sunt periculoase pentru naționalități și dispozițiile guvernului referitoare la colonisări, din cari dispoziții reese în mod evident, că naționalitățile pe viitor vor fi împedecate și în dezvoltarea lor economică și vor fi sărăcite în mod fatal.

Dar mai păcătoasă este procedura guvernului coaliționist în ceea-ce privește guvernarea prin ordinațiuni ministeriale, cari nu sunt în consonanță cu legile positive, ba în cele mai multe cazuri sunt diametral-opuse legilor sancționate.

Este lucru notoric, că cea mai mare tiranie se face la umbra legilor și în aceasta privință guvernul coaliționist a dat dovadă netăgăduită, că în ce chip să pot eluda legile sancționate și cum, să poate prin ordinațiuni să se facă o guvernare în sensul strict al cuvântului, teroristică.

Dintre cele multe dispoziții prin ordinațiuni ministeriale contrare legilor positive și emanate cu intențiunea de a ne dreptăți și a terorisa naționalitățile din aceasta patrie, să vă amintesc numai câteva:

Ministrul de interne prin ordinațiuni și hotărări aduse prin organele sale subordonate a declarat, că nu există și că nu poate exista în aceasta țară partidul naționalităților, care partid reprezintă majoritatea locuitorilor; prin urmare că nu este iertat, ca acest partid, ca și alte partide politice să se poată organiza și precum bine știți încercarea noastră de organizare, ce s'a făcut prin comitetul esmis în mod legal dela Arad a fost interzisă și esmișii noștri au fost pedepsiți pe cale administrativă cu amende și închisoare. Un lucru ca acesta nu se mai pomenesc în state constituționale.

Tot ministrul de interne prin felul său de a da ordinațiuni confidentiale adresate organelor administrative, a introdus în administrație un sistem de spionaj și terorizare, așa încât locuitorii cari aparțin partidului naționalităților și a social-democraților, cu un cuvânt cari nu aparțin partidelor coaliționiste sub fel și fel de pretexte ridicule sunt pedepsiți cu amende de bani și închisoare din partea organelor administrative. Mă provoc în privința

aceasta la arhivele pretoriale din toată țara și cu deosebire la arhiva pretorială locală, în care cu miile se află judecățile în prevaricații și alte delictive, prin cari s'au nefericit materialmente atâtea familii, așa încât cu drept cuvânt se poate susține, că dacă va mai continua acest sistem de perzecuții pe cale administrativă, va urma nimicirea materială și sărăcirea totală a tuturor cetățenilor din țară, cari nu aparțin partidelor coaliționiste.

Nedrepte și ilegale sunt *dispozițiile referitoare la dreptul de întruniri.*

Ce să zicem despre dispozițiile ministrului de culte?, care după cum Vă este cunoscut chiar din presa maghiară, în timpul mai recent a ordonat *ceretări disciplinare cu sutele în contra învățătorilor naționalităților* din toată țara, sub pretextul, că aceștia nu ar produce destul de mare progres în instruirea elevilor în limba maghiară, cu toate că în legea școlară este dispoziție clară, că sub acest pretext nu se vor lua la răspundere învățătorii naționalităților până la anul 1910. Iar referitor la exercitarea liberă în chestiunile confesionale bisericesti tot acest ministru a avut temeritatea să ordoneze, *că în școlile populare de stat preoții sunt datorți a propune religia ba chiar și rugăciunile în limba statului, pe care în ținuturile naționalităților elevii nu o înțeleg* — cu un cuvânt *prin aceasta ordinațiune li se interzice naționalităților, de a se ruga lui Dumnezeu în limba lor maternă.* Tot în aceasta ordinațiune ministrul de culte dispune, ca acel preot catehet, care nu se va acomoda acestei dispoziții, va fi lipsit de congruă; față de aceasta dispozițiune atât de jignitoare pentru bisericile naționalităților, forurile competente ale acestora, bazându-se pe legile bisericesti autonome, au interzis preoților cateheti ca să propună religia în limba statului și au ordonat ca religia conform dispozițiilor dogmatice și uzului legal de până acuma și conform principiului esercerii libere de religione, — să se propună și mai departe în limba maternă. Aceasta dispoziție dată în mod firesc și natural din partea forurilor bisericesti, ajungând la cunoștința ministrului de culte, acesta numai decât a recercat toate forurile episcopesti, ca să și revoace ordinațiunile bazate pe lege, căci la din contră ministrul de culte va sista congrua de pe întreg teritoriul diecezei.

Așa s'a ivit cel mai flagrant conflict între ministrul de culte și forurile competente bisericesti. Ce va fi sfârșitul acestui conflict, nu se poate prevedea.

Un lucru însă este sigur, că forurile bisericesti nu pot ceda din punctul lor de vedere legal și dogmatic. Deci verosimil, ministrul de culte dacă mai rămâne la putere, cu o trăsătură de pană va detrage congrua tuturor preoților naționalităților nemaghiare.

Iată domnilor pentru ce a fost de lipsă legea congruei, adevărat pentru-ca ministrul de culte să aibă arma în mână de a putea amenința și nimici pe toți preoții naționalităților nemaghiare, cari nu vor voi să propună religionea în limba statului și cu siguranță se poate prevedea, că mai târziu tot acest ministru, care dela venirea sa la putere a conturbat pacea religioasă în această țară, va avea temeritatea a dispune, ca limba statului să se introducă și în biserică. Judecând după aceste fapte temerare ale ministrului de culte cu drept cuvânt putem fi îngrijorați de soarta așezămintelor noastre religioase și culturale; căci precum vedem, tot acest ministru are temeritatea de a ataca chiar și dreptul de proprietate a foștilor grănițeri năsăudeni, confiscându-le pe nedreptul fondurile culturale și denegând de ani de zile licidarea stipendiilor sutelor de tineri grănițeri, cărora forul competent le-a în-cuviințat aceste stipendii.

(Finea va urma).

Proiectul de rezoluție,

votat de adunarea poporală din cercul Ileana-mare, ținută Duminecă în 1 August n.

„Alegătorii cercului electoral Ileana-mare întruniți la adunarea po-

porală ascultând darea de samă a deputatului cercul Dr. Teodor Mihali își exprimă neștrămutata lor alipire și încredere față de iubitul lor deputat și aprobând intru toate ținuta și activitatea politică desvoltată de dănsul și de partidul naționalităților din parlament, îl roagă să continue și mai departe cu aceeași energie și condus de aceleași principii, lupta grea pentru libertatea neamului românesc și pentru bunăstarea și progresul țării întregi.

„Tot odată apreciind adunarea situația politică grea, în care să află țara și care justifică pe deplin politica tradițională a poporului român îndreptată contra esclusivismului de rassă și a prepotenței claselor feudale privilegiate și azi, constată, că singura cale de rezolvire este democratizarea instituțiilor politice ale țării și spre acest scop pretinde introducerea fără amănare a votului universal, direct, secret și egal, dela care singur se poate spera apărarea marilor și adevăratelor interese ale neamului românesc, a patriei și a dinastiei. Constată cu bucurie afirmarea politică deamă a partidului național român și pretinde ca în rezolvirea marilor chestiuni, dela care depinde viitorul întregii țări și prin urmare și al poporului românesc, să se asculte și cuvântul reprezentanților poporului român și al popoarelor nemaghiare din țară, cari reprezintă majoritatea țării acesteia.

„Adunarea își exprimă adâncă sa neîncredere față de guvernul țării pentru nefasta sa politică, care în continuarea sistemului său actual de guvernare împiedecă desvoltarea țării și validitatea dreaptă a popoarelor ei și periclitează prestigiul de mare putere a monarhiei.“

Amănunte asupra dării de samă.

Deodată cu discursul dep. Dr. T. Mihali am primit dela corespondentul nostru special cu posta de azi dimineață un voluminos raport asupra întrunirii imponente de Duminecă din Ileana-mare, asupra conferenței deputaților naționaliști, ținută în Deș, asupra festivității așezării pietrii fundamentale a bisericii române din Chizeni și asupra serbărilor aranjate din aceste incidente

Din cauza lipsei de spațiu suntem nevoiți a amâna publicarea acestui raport pentru numărul poporal. Pentru astăzi dăm câteva amănunte despre adunarea din Ileana mare. La intrarea în această frunțasă comună a deputatului Dr. T. Mihali și a deputaților naționaliști Dr. I. Maniu, Dr. Vlad, Dr. Vaida, Dr. Suci, Dr. G. Popovici și Dr. St. Petrovici, însoțiți de un număr mare de fruntași români, între cari și poetul O. Goga, deputatul cercului a fost salutată în cuvinte călduroase de d-l adv. Dr. Victor Pop în fruntea unei imense mulțimi de popor.

Biroul adunării s'a constituit sub președinția părintelui I. Pocol din Buzaș. Din partea administrației a asistat primpretorele Almási. La orele 3 p. m. adunarea s'a deschis de către părintele Pocol, care a dat cuvântul dep. Dr. T. Mihali.

După Dr. T. Mihali, al cărui discurs a fost primit cu viue aplauze, au mai vorbit deputații Dr. Popovici și Dr. Vlad. De încheiere s'a primit la propunerea adv. Dr. V. Pop proiectul de rezoluție de mai sus.

Un ziar vienez despre ordinul ministrului Apponyi. »Wiener Allgemeine Zeitung« publică un articol, intitulat: »Maghiarii și Românii, în care se ocupă de ordinul recent al ministrului Apponyi relativ la învățământul religiei ortodoxe în școlile statului. Ziarul citat spune că acest ordin constituie o nouă șicană pentru naționalități. El este îndreptat și contra grupării lui Justh, care tinde să-și apropie naționalitățile spre a-și câștiga astfel aderenți printre membrii grupării lui Justh. Este regretabil din punct de vedere civilizator, cultural și politic — scrie »W. A. Z.« — că guvernul ungar se atinge de sentimentul religios al naționalităților numai în interesul unei tactice de partid. Dacă Ungaria ar urmări o politică de stat, așezată pe baze largi, ea nu ar trebui să

jignească susceptibilitatea Românilor, cu atât mai puțin cu cât stabilirea unei înțelegeri între Români și Maghiari este cea mai bună garanție pentru viitorul și binele țării.

Românii bucovineni și Arhiducele Francisc Ferdinand.

Comitetul național al Românilor bucovineni reunit în ședința ținută săptămăna trecută la Cernăuți, a adresat următoarea telegramă Arhiducelui Francisc Ferdinand:

Alteței Sale Imp., Reg., prea grațiosului Domn Francisc Ferdinand Principele ereditar al Austriei

In Viena.

Comitetul național a Românilor bucovineni credincioși Impăratului și imperiului, întrunit azi în ședință plenară, îmi dă mandatul deosebit de onorific și fericitor pentru mine ca să Vă rog prea respectuos pe Alteța Voastră imp. reg. să binevoiați a primi cu prilejul adorațiunii generale și a omagiilor ce Vi s'au adus zilele acestea din partea tuturor celorlalți Români și din partea noastră a tuturor Românilor bucovineni asigurarea neștrămutatei noastre credințe, a devotamentului nostru deplin și a celei mai intime adorațiuni ce V'o păstrăm.

In numele conducerii partidului
Presidential: Dr. Iancu cav. de Flondor.

Alteța Sa imp. reg. Arhiducele Francisc Ferdinand a binevoit a trimite următorul răspuns la telegrama de loialitate ce s'a trimis din partea comitetului național:

Dr. Iancu cav. de Flondor,
Cernăuți.

Vă mulțămesc din inimă atât Domniei Voastre, cât și tuturor membrilor din comitetul național pentru manifestările patriotice și loiale — precum și pentru asigurarea credinței către Impărat și imperiu a tuturor Românilor bucovineni, care asigurare m'a bucurat în deosebi de mult.

Arhiducele Francisc.

Intrevederea Tarului Rusiei cu președintele republicii franceze. Tarul Rusiei a fost primit Sâmbătă cu deosebire onoruri în portul dela Cherbourg de către președintele Pellier. După revista flotei franceze s'a dat un prânz pe bordul cui-rasatului »Verite« de către președintele Franței, la care au luat parte 80 persoane. Ridicând un toast președintele Fallieres a zis, că prezența familiei împărătești la Cherbourg aduce alianței, care cu drept cuvânt este socotită ca o garanție a păcii în lume, o consfințire care permite a se aștepta în viitor efecte nu mai puțin fericite decât în trecut. A ridicat paharul în sănătatea familiei imperiale și pentru împărăția rusă. Tarul răspundând a declarat că rămâne firm convins, că alianța dintre cele două țări constituie o prețioasă garanție pentru pacea generală. Legăturile strânse de amicitie dintre Franța și Rusia vor continua a produce efectele lor binefăcătoare. A beut pentru Franța aliat și amic.

Restabilirea ordinii în Spania. Depeșile oficiale din Madrid asigură, că ordinea s'a restabilit în regiunile turburate ale Cataloniei, Aragonului, Navarei și Biscaniei. Cu toate acestea guvernul a luat măsuri pentru a preveni orice nouă turburare.

După telegrame din Londra, Regele Spaniei a plecat din Madrid la La-Granja. În scurt timp va pleca acolo regina Ena și copiii. Când regele s'a înapoiat la Madrid și Ferrol mulțimea l'a primit cu fluierături și injurături.

Guvernul a căpătat depline puteri pentru potolirea revoluției. S'a constatat, că mișcarea are un caracter cu totul antidinastic. Pe străzi mii de oameni strigă »Să moară Alfonso! Să moară dinastia!«

În Barcelona au fost arestate peste 600 persoane. Inchisoriile sunt pline.

Din Sătmar.

Adunarea despărțământului Seini.

— 31 Iulie n. 1909.

În ziua de 25 Iulie a. c. și-a ținut în Seini adunarea culturală despărțământului Sătmar-Ugocea. Un loc minunat de frumos. Deși în Seini afară de Români se mai află Șvabi, Jidani în parte maghiarizați și reformați la număr 2096, majoritatea covârșitoare o formează Români cu 4638 de suflete și îi dau orașului un co-

lorit românesc. Aceasta nici nu poate fi altcum, căci întreg ținutul Seinilor e românesc. E netăgăduit avântul religios-moral al poporului nostru din Sătmar. Bisericele răsar ca din pământ una mai frumoasă decât alta. Dovadă Seinii, cari cu cheltueli de peste 40,000 cor. își restaurează biserica imponentă.

Dar ne punem întrebarea, oare bisericile aceste pompoase clădite din piatră, fi-vor în stare a ne apăra limba, legea și credința, ca bisericuțele cele de lemn de odinioară de pe la capătul satului? Biserica română e în pericol. Altcum au contemplant părinții noștri Seinii, când la anii 1860 s'au fost adunată a pune fundamentul unui gimnasiu românesc, și uită-te peste o jumătate de veac ne trezim cu școli maghiare de stat.

Intr'un potop de raze de soare se începe s. slujbă, oficiată de șapte preoți. Răspunsurile le-a dat corul plugarilor din loc sub conducerea cantor-docentului Paul Cherecheș. Corul laudă pe învățător. La sfârșitul liturghiei în biserică spațioasă a ținut o cuvântare frumoasă în termeni populari — parochul local A. Berindea, despre Asociațiune și scopul ce-l urmărește întru luminarea poporului.

La 1/2 11 oare a urmat ședința despărțământului la hotelul »Coroană«. O decepție nouă. Casina era destinată pentru ținerea ședinței, și în ultimul moment să revoacă concesiunea dată — până ce nu vom da garanție, că nu vom săvârși demonstrații politice acolo.

În sfârșit ne-am aranjat în sala de dans. Popor puțin în proporție cu numărul locuitorilor români din Seini; de pe satele vecine și mai puțin. V'o treizeci de preoți, tipuri obișnuite de pe la adunările noastre culturale. Lucru ciudat. Alexie Pop din Sănișlău, Ciurdar din Dob, Lucaciu din Craiu-Dorolțiu, Mihalca din Jidani, Ardelean din Vetiș, Kovács din Ugocia, din despărțări mari se prezentează la adunare, iar cei din jurul Seinilor, dar mai ales preoții din țara Oașului — au demonstrat prin absențarea lor. Laudă se cuvine intelectualilor mireni, precum și doamnelor și domnișoarelor drăgălase, care cu prezența lor mult au ridicat solemnitatea unicei noastre sărbători românești din aceste părți.

Toate au decurs în ordine bună. După discursul de deschidere al președintelui, a urmat raportul clasic al secretarului Dr. Iucaciu, ascultat cu mare atențiune, mai ales din partea străinilor prezenți. Cu regret a luat spre știre adunarea, că cassarul nu e de față și a abzis din postul său și că nu poate raporta despre starea cassei numai după ce se va reîntoarce din călătoria sa. Alt incident nu s'a întâmplat atâră de acela, că la banchet ne a infestat o muscă. Atâta tot.

Incassarea taxelor dela membrii ordinari și ajutători a avut un rezultat de 300 cor. Venitul petrecerei încă a fost peste așteptare. Altcum afluența la petrecerea cu dans a fost atât de enormă, încât în sala de joc abia s'au putut mișca. Dar cercetătorul nepreocupat a simțit o dispoziție deprimată a spiritelor. Ca și cum ar fi fost saturat văzduhul cu ceva gazuri înădușitoare, ce te apasă. De făcut nu multe am făcut nici până aci, dar ha-rem vorbiam în adunări. Aceasta indispoziție s'a observat atât la adunare, cât și la banchet încât era să se treacă la ordinea zilei și peste cazul cu muscă. Discuția dela sfârșitul ședinței a fost mai vie, poate că a avut un conținut subiectiv. Nu face nimica. Din ciocnirea ideilor contrare adeseori se nasc și lucruri bune. Cine știe, din aceste discuții pot să răsără mult doritele prelegeri populare.

Mărturisesc sincer, că am așteptat alt rezultat dela circularul Preasfințitului episcop al Orășii în chestiunea Asociațiunii, decât cel produs. N'am știre, căți preoți și dascăli s'au înscris ca membrii ai Asociațiunii la cassarul despărțământului, în urma convocării făcute în acel circular. La adunarea din Seini dascăli n'am văzut, iar dintre preoți numai numele unei mici părți am auzit pomenindu-se între membrii noi.

Ce este cauza? Doară vă nălucește din toate părțile pumnul — cu galbini, ai lui Apponyi? Stiu eu, ca mulți preoți fug după congruă, ca prostul după lună. N'au perit preoții de foame, nici până n'a fost congruă. Adevărații apostoli au fost pururea săraci și smeriți. În Germania catolicismul a făcut minuni, de când episcopii s'au strămutat din palaturile strălucite în locuințele modeste de cetățeni și în așa măsură le-a crescut vaza, încât principiul să pleacă cu reverință să le sărute mânilor. Poporul nostru se află într'o înspăimântătoare ignoranță. Și ignoranța este izvorul tuturor relelor. Poporul român, afară de cel rutean, numără cei mai

mulți analfabeți. Auzita-ți despre abruțirea acestui popor negriciu, de când l-a părăsit preoțimea sa? și umbra după potcoave de cai morți? Noi n'am ajuns până acolo, mi se va reflecta. Ei bine, noi mai lăudăm lupoaica sfântă a lui Romulus și Remus, ce se păstrează în Capitoliu turnată în bronz, dar animalul sfânt începe a fi vitelul de aur.

Astăzi contele dela Canossa, cere numai propunerea religiei în limba maghiară la școlile de stat; să dăm lauda protocolară lui Dumnezeu, că nu ne-a lăsat mai rău, mâna de sigur va merge cu un pas mai departe. Conflictul bisericii noastre cu guvernul e azi la ordinea zilei. Cum se va rezolva? Nu știu. Când Preasfințitul episcop al Orăzii a condus peregrinajul Românilor în 1908 la Roma și s'a prezentat Sfântului Părinte, acesta a zis: »*Rumeni sono doppiamente Romani.*» Asta ar fi bine să-o știm cu toții.

G. Șuta.

Anuarele școlărilor noastre.

III.

Raportul al XLVI-lea despre gimnaziul superior fundational din Năsăud pentru anul școlar 1908/1909. Publicat de Ioan Ghetie, dir. gimn. — XLVI értesítő a nassódi alapítványi főgimnáziumról 1908/1909 tanévre. Közzéteszi: Ghetie Iános, főgimn. igazgató. Beszterce. Tipografia G. Matheiu 1909.

Intreg anuarul e publicat în două limbi: întâi românește și apoi ungurește, afară de studiul din fruntea anuarului, care nu e tradus și în limba maghiară ca toate celelalte. Studiul e intitulat »Despre frumos» și e un capitol foarte interesant din o lucrare inedită de estetică a d-lui prof. Ioan Păcurariu.

După studiu urmează necrologul profesorului catechet gr. cat. Iacob Pop, prot. onorar, răposat la 28 Iunie 1908 și necrologul medicului gimnaziului, Dr. Emil Filipan, răposat la 2 Aprilie 1909. În legătură cu aceste necroloage sunt publicate și panegiricele rostite la înmormântarea acestor doi emeritați membrii ai corpului profesoral din Năsăud, cât și portretele lor.

În partea a II-a a Ianuarului se cuprind datele școlare. Din corpul profesoral au făcut parte în anul acesta pe lângă directorul Ioan Ghetie 14 profesori și pe lângă catechetul pentru confesiunea gr. ort. și gr. cat. încă 4 cateheți pentru elevii de confesiunea rom. catolică, reformată, ev. luterană și izraelită.

În capitolul III se cuprinde planul de învățământ, după care s'a propus materialul de învățământ clasă de clasă.

Între colecțiunile școlărilor se aminteste în primul rând muzeul pentru științele naturale cu 5 subcolecții. Valoarea tuturor colecțiilor este de 5.130,26 cor., muzeul pentru fizică și chimie în valoare de cor. 11.186,71 cor. și alte colecții. Biblioteca profesorală conține 3764 op. în 5050 tom. în valoare de circa 21.972 cor. Biblioteca s'a sporit în anul 1908/9 cu 432 opuri și 631 tomuri în valoare de 1.119,32 cor. Biblioteca școlărilor, împărțită în 7 despărțăminte numără 3072 opuri în 3152 volume.

Gimnaziul se susține din fondul central școlar din districtul Năsăud, din care fond s'a spesat în anul 1908 pentru gimnaziu 42.511,62 cor. Dintre celelalte fonduri amintim pe cele mai mari: fondul pentru ajutorarea școlărilor bolnavi cu 21.914,39 cor., fondul pentru bibliotecă și societatea școlărilor, cu 11.769,10 cor. fondul pentru masa studenților cu 10.952,36 cor. și societatea de ajutorare »Vasile Nașcu» cu 8372 cor. 21 bani.

Societatea de lectură a ținut 12 ședințe în cari s'au cetit 11 lucrări originale, 2 traduceri și 15 critice.

La masa studenților au primit prânz gratuit 9 școlari din 1 Octombrie, iar din 1 Februarie până la finea anului 10 școlari, pentru cari s'a cheltuit cu totul în anul 1908 9 suma de 1290 cor.

Examenul verbal de maturitate s'a ținut în zilele din 1-4 Iunie. Rezultatul a fost următorul: 3 inși maturi cu eminentă, 8 inși maturi cu bine, 12 maturi, 6 au fost relegați din câte un obiect și 1

candidat a fost relegat la repetiția examenului întreg.

Cu totul au fost înmatriculați anul acesta la gimnaziul din Năsăud 288 școlari, dintre cari partea cea mai mare (213) de confesiunea gr. cat. Clasificarea în general a fost următoarea: 21 cu eminent, cel puțin bun 37, cel puțin suficient 128, din un obiect nesuficient 53, din două obiecte 16 și din mai multe obiecte 25. În ce privește purtarea morală 211 au avut o bună și 49 legală.

Anuarul se termină cu înștiințarea cu privire la anul școlar 1909/10.

Convocare.

Despărțământul Năsăud al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ținea adunarea cercuală din acest an în comuna Iva-mare, Duminecă în 15 August st. n. 1909 în localul, ce se va destina spre acest scop, cu începere dela 10 oare a. m.

La aceasta adunare se invită toți membrii despărțământului și toți câți se interesează de cultura și literatura poporului nostru și mai ales poporul dela sate.

Programa adunării: 1) Deschiderea adunării prin directorul despărțământului. 2) Raportul comitetului cercual. 3) Raportul de casă și censurarea socotelelor. 4) Satorirea preliminarului de venite și spese pentru anul viitoriu. 5) Acvirarea de membri noi pentru Asociațiune. 6) Prelegeri populare. 7) Închiderea adunării.

Cu ocaziunea aceasta se va aranja în localul adunării și o expozițiune de industrie de casă.

Dela biroul despărțământului Năsăud al Asociațiunii.

Năsăud, în 30 Iulie 1909.

Director: Secretariu: Ciril Deac m. p. Ioan Fecurariu m. p.

STIRILE ZILEI.

- 21 Iulie v.

Parastas. Implinindu-se 6 săptămâni dela moartea neuitatului nostru director Dr. Aurel Mureșianu s'a oficiat Duminecă un parastas solemn la mormântul defunctului din cimiterul bisericii din Groaveri. Parastasul a fost oficiat de preoții Dr. V. Saftu, I. Prișcu și V. Meret. La parastas au asistat membrii familiei Mureșianu, d-l general Groza, membrii redacției, administrației și tipografiei noastre și un public distins.

La închisoare. Eri s'a înmanuat redactorului nostru d-lui Victor Branisco actul procuraturii din Târgu-Mureșului, prin care este invitat să se prezente la 1 Nov. n. a. c. în temnița din Seghedin pentru a-și face pedeapsa de 3 luni închisoare de stat, la care a fost condamnat pentru reproducerea unui articol al poetului Björnson.

Liberat din temnița Seghedinului. Redactorul responsabil al ziarului »Drapelul» d-l Nicolae Jugănar, implinindu-și pedeapsa de 3 luni închisoare în temnița Seghedinului, a fost redat libertății în ziua de 1 August r. Il salutăm cu drag în mijlocul nostru.

Ofițeri austro-ungari în Sinaia. Sub conducerea comandantului corpului XII de armată Ex. Sa generalul Gaudernack 11 ofițeri superiori din armata austro-ungară, între cari generalii Geyer și Șandru, au sosit Duminecă dim. în Sinaia, pentru a vizita acest feeric orașel de vile. Cu aceasta ocaziune ofițerii austro-ungari s'au prezentat în audiență Maj. Sale Regelui Carol, care i-a reținut la dejun. Cu trenul de seară ofițerii au părăsit Sinaia reîntorcându-se la Brașov.

Necrolog. În Purcăreni a încetat din viață azi dimineață Miși M. Grama, în etate de 19 ani, în urma unei scurte dar grele suferințe. În mormântarea se va face Joi în 23 Iulie st. v. 1909 la oarele 12 din zi în cimiterul din Purcăreni.

Odihnească în pace.

Din Arhidieceza gr-cat. M. On. Dr. Ambrosiu Chetianu, director gimn. și I. F.

Negruțiu, directorul institutului prep. au fost numiți asesori consistoriali; iar prof. Ioan Fodor și Nicolae Pop. asesori la Exactoratul arhidiecezan. — Joi în 29 I. c. Escelența Sa a hirotonit întru ipodiarconi și diaconi pe clericii abs: Alexandru Brumariu, Simion Coman, Corneliu Pop, Iuliu Căpălean și Solomon Barbu. Duminecă vor fi hirotoniți în capela curții metropolitane, iar cu trenul de 9 1/2 Preasfințitul Mitropolit va pleca la Ciucea spre a consacra biserica de acolo. (»Unirea».)

Prințul Carol al României în mijlocul poporului român bucovinean. »Patria» din Cernăuți primește din Vatra-Dornei următoarea corespondență: Duminecă la 25 I. c. a. c. la oarele 7 seara a sosit aici fără veste dinspre Bistrița în două automobile Alteța Sa Principele Carol din România însoțit de mai mulți ofițeri români. Ca un tulger s'a lățit această veste în întreg orașul, și la aceasta ocaziune n'a întrelăsat poporul român din Vatra-Dornei ca să nu-l salute pe înaltul oaspe. Vro 100 de munteni chipeși îmbrăcați în haine de sărbătoare în frunte cu fruntașul gospodar d-l Ștefan Forfotă au salutată pe înaltul oaspe cu strigăte de »Bine ați venit Alteța Voastră la noi» și nesfârșite strigăte de »Trăiască Alteța Voastră». A luat apoi cuvântul fruntașul Ștefan Forfotă și cu talentul său oratoric a ținut o splendidă cuvântare de primire pentru Alteța Sa; a mulțumit Alteții Sale pentru buna primire ce i-sa făcut principelui nostru înroștenitor Francisc Ferdinand la Sinaia, s'a sruzat că neștiind de a Sa înaltă vizită nu s'a putut face o primire mai frumoasă. Cu nesfârșite aplauze a fost primită splendida cuvântare a fruntașului țaran Ștefan Forfotă. Surprins Alteța Sa de aceasta frumoasă întâmpinare și în deosebi de frumoasa cuvântare a unui țaran român, a mulțumit Alteța Sa cu cuvinte foarte frumoase poporului român din Vatra-Dornei pentru frumoasa întâmpinare și în deosebi fruntașului român Ștefan Forfotă pentru cuvântarea cea atât de frumoasă și în nesfârșite strigăte de »Trăiască Alteța Sa» s'au despărțit Români dorneni de înaltul oaspe.

Congresul internațional anti-alcoolic. care s'a ținut la Londra Sâmbăta trecută, publică acum din lucrările sale că în »coția, în decursul anului 1907 au fost condamnați 153 de inși pentru omor. Dintre aceștia 120 au comis crimele lor sub influența alcoolului, ceea ce face 84 la sută. La congresul din Londra au luat parte 26 de guverne și 400 de delegați. Viitorul congres, care se va ținea la Haga, 1911, se anunță că va fi și mai bine frecventat.

Moartea lui G. G. Assan. În localitatea Pontresina din Elveția a încetat din viață Vineri fruntașul industriei române și președinte al camerei de comerț din Bucuștii G. G. Assan. Moartea a urmat unei operațiuni de apendicită, boală de care fostul președinte al Camerei de comerț suferea. Operația s'a făcut Joi și Vineri dim. la 7, G. Assan a murit. George Assan a fost unul dintre cei mai de frunte industriași români. Ales ca membru la Camera de comerț, în scurtă vreme a fost ales președinte.

Anul trecut a fost ales pentru a patra oară președinte pe un nou period de 3 ani. Ca membru al partidului liberal a fost ales în parlament de mai multe ori, de alegătorii colegiului a II-lea de Ilfov. Ca reprezentant al comerțului și industriei în parlament, a luat cuvântul, aducând lumini necesare de câte-ori se discuta o lege care privea comerțul și industria. În ultimul timp se vorbea chiar de numirea lui Assan ca ministru al comerțului și industriei.

Groznic cutremur de pământ în Mexic. Din Mexic se anunță că un puternic cutremur de pământ a produs mari devastări în mai multe regiuni ale Mexicului. Orașul Acapulco a fost pe jumătate distrus. Sunt mulți morți și răniți. Comunitățile părților de Vest cu interiorul țării este întreruptă.

Mare incendiu în Teiuș. Părintele Petru Suciu din Teiuș ne scrie cu data de 31 Iulie n. următoarele: Azi după amiază la 3 oare un foc grozav, ajutat de vânt

a prefăcut în cenușă 16 case în superedificate și cu fânul și grâul din ele. Dauna necalculată încă, lipsa e mare și deci ajutorul binevenit.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 3 August. Medicii români din Viena au ținut eri o conferență, în care s'au declarat solidari cu memoriul medicilor din România, hotărând să nu participe la congresul internațional din Budapesta. Memoriul elaborat de medicii români din Viena se va trimite tuturor ziarelor românești. Medicii români, cari ocupă funcțiuni de stat în Ungaria, sunt invitați să nu aziste la congres, chiar dacă s'ar exercita presiuni asupra lor.

Ischl, 3 August. În cercurile oficiale nu se știe nimic despre o eventuală vizită a regelui Carol la Ischl. Din altă sursă se dă ca probabil că această vizită va avea loc la toamnă.

Cherbourg, 3 Aug. O notă a agenției Havas spune, că întrevederea dintre țarul Nicolae și președintele Fallières arată odată mai mult tăria legăturilor, cari unesc Franța și Imperiul rusesc. În timpul revistei flotei franceze, țarul Nicolae a spus de mai multe ori cât a admirat frumoasa înfățișare a echipagiilor și perfecta stare a vaselor de războiu. Impăratul Rusiei s'a întreținut în mod foarte familiar cu ofițerii escadrelor, arătând în mod călduros sentimentele sale și bucurându-se de dezvoltarea forțelor militare ale ambelor țări aliate și amice, adăugând că aceasta este cea mai bună garanție de pace, deoarece acest gând este tocmai scopul alianței franco-ruse. Ambii miniștri de externe, d-nii Pihon și Iswolski au avut o lungă convorbire, în timpul căreia s'au ocupat de diferite chestiuni la ordinea zilei și au căzut perfect de acord asupra direcției politice de urmat în viitor, spre a lucra împreună la o soluție pașnică a tuturor dificultăților care se pot ivi.

Londra, 3 August. După ultimele știri sosite din Barcelona 40 de revoluționari, printre care Emiliano Iglesias, directorul ziarului »Progres» și un alt revoluționar, anume Leroux, ar fi fost împușcați fără a fi judecați. Se mai zvonește că în fortul »Montymach» lupte groznică mai urmează.

Berlin, 3 August. »Berliner Tageblatt» află din Londra că în Madrid poporul e încă revoltat în contra dinastiei. Înaintea palatului regal se petrec zilnic manifestațiuni într'adevăr ingrozitoare. Plebea cere moartea regelui.

Mexico, 3 August. O depeșă trimisă de către consulul Statelor Unite la Acapulco vestește că Duminecă seara un puternic cutremur de pământ s'a produs și a distrus orașul Acapulco. Mii de oameni sunt fără adăpost. Zguduțura a fost urmată de un valjimens, care a inundat cea mai mare parte din oraș. Provizionile lipsesc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisco.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Gărei Nr. 25 pe lângă schimbul mediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 10 fl.	1/2 litru - fl.
Borpatak	" 12 "	" "
Matild	" 16 "	" 14 "
Borhegy	" 10 "	" "
Baross	" 12 "	" "
Előpatak	" 16 "	" 14 "

Fehérkő	" 16 "	" 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászón Salutaris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repáti	" 16 "	" 14 "

Borszék	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acții a exploatarei și exportului apelor minerale. (479,85—150)

Telefon Nr. 364.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908 5 Iulie	Activ:	1909 4 Iulie
124.380,245	88592245 Reser. metal. aur 86934526	118.145,418
1.262,119	35788000 " Trate aur 31210892	1.178.362
43.829,157	Argint și diverse monede	52.749,387
8.189,700	Portofoliu Român și străin	30 499,285
18 193,008	*Impr. contra efec. publice 12908750	11.999,924
11 999,924	" " " in cont-corent 17590535	15 093,086
15.480 553	Fonduri publice	3 151,121
3.216,621	Efectele fondului de rezervă	5.975,515
5 953,352	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	704.968
698 681	Imobile	18,865
17,909	Mobilier și Mașini de Imprimerie	109.630,790
108.160,159	Cheltuieli de Administrațiune	26.969,352
29,067,825	Depozite libere	28.277,087
28 139 006	Conturi curente	404.393,160
398 588,859	Conturi de valori	
	Pasiv:	
12.000,000	Capital	12.000,000
24 928 807	Fond de rezervă	26.727,618
3.734,034	Fondul amortis. imob. și material	3.992,527
247.529,200	Bilete de Bancă în circulațiune	249.760,980
2.190,642	Profit și Perdere	2.237,684
46 017	Dobânzi și beneficii diverse	43.552
108.160,159	Depozite de retras	109 630,790
398 588 859	Scomptul 5%	404.393,160
	* Dobânda 5 1/2%	

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 August n. 1909.

Renta ung. de aur 4%	113 25
Renta de aur ung. 4%	92 70
Impr. câil. fer. ung. în aur 3 1/2%	82 25
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	92 45
Bonuri rurale croate-slavone	94 —
Impr. ung. cu premii	199 25
Leturi pentru reg. Tisei și Seghedin	142 85
Renta de hârtie austr. 4 1/10	95 85
Renta de argint austr. 4 1/10	95 80
Renta de aur austr. 4%	117 15
Renta de corone austr. 4%	95 80
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.45
Losuri din 1860	160.25
Acții de-ale Băncii ung. de credit	1769.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	753 —
Acții de-ale Băncii austro-ung.	644 50
Napoleoniori.	19.04
Mărci imperiale germane	117.80
London vista	239 80
Paris vista	95 20
Neto italiene.	95 05

Cursul pieței Brașov

Din 3 August n. 1909

Bancnote rom. Cump.	18.96	Vend.	19 04
Argint român	18.80		18.96
Lire turcesci	21.40		21.50
Scris. fonc. Albine 5%	100.—		101.—
Ruble Rusești	251.50		253
Napoleoniori.	19.—		19.12
Nabeni	11.20		11.40
Mărci germane	11.17		117.50

Avis.

Lucrătoare și ucenici cu plată caută

IOSEF STRAUSSER,

primul atelier de flori artificiale
in Transilvania, pentru mode, Co
roane, Girlande de mitre și flori ță
rânești.

BRAȘOV,

Strada lungă nr. 29.

(669,2-10.)

Se caută

o bucatăreasă româncă pen
tru o familie distinsă din Moldova
(România). Poate fi angajată lunar
sau anual. Salar 30—35 lei lunar,
pe lângă cuartir și cost. Postul este
a se ocupa imediat A se adresa la
Administrația „Gazetei“.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri
este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprîndînd rugăciuni de
dimineața și de seară, la sfînta Liturgie, la taina mărturisirii, precum și la alte
multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari pînă
acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să
stăm în privința acesteia mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte na
ționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Ro
mânilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și
se poate căpeta în diferite legături dela mai simple pînă la mai luxose și toate
în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

	C. b.	Cor. b.
Legătură tracică neagră și au rită cu séu fără chip sfânt	— 0	
Imit. de fildes în alb séu negru	1.00	
" " " cu încheietóre	1.80	
" " " cu cadriu argintat și încheietóre	2.10	
Imit. de fildes cu catifea și în chietóre		2 65
" " " cu catifea și po dóbă mai mare		3 10

Vîndătorii de cărți primesc un rabat
mai considerabil.

Prețul acestei cărți:

in pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mu
reșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

Locuință de inchiriat

Tîrgul Grăului Nr. 5,

in casa bisericii, etajul II, consta
tînd din 5 odăi, dela Sânt-Mihaiu
incolo.

Informații la clisierul in curtea
bisericii. (656,5-8.)

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai
îndelungat sau lunar.

JOS. BUMBALA

in Frankstadt a/R

(Mähren).

Oferează cu prețuri de fabrică, directe
la persoane private, cu rambursă :

Pânzării patent, Clarșafuri, Chifon,
Damaste de mătase, Pânzării de
Rumburg și alte articole ce cad in
bransa țesătoriei.

Mostre și preț curent franco.

300 războaie mecanice.

(649,4-13.)

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86987.

Nu e crucea lu Volta.

Vindecă și inviorază

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că
le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne
uralgie, impiedecarea circulațiunei sîngelui, anemie, amețeli, tînturi de ureche, bătăie de in
imă, agărciri de inimă, asemă, auțul greu, agărciri de stomac, lipsa poftel de mîncare, re
ceală la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia,
circulația neregulată a sîngelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicu
lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte pár
țile lumii, cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate
Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimité banii. Unde ori
ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se
confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Olasul-Volta“ atît in Germania cît și in Austro
Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut
apreciat și cerostat. Deja înfînătatea crucel mele electro-magnetice o recomandă inoesebi

Prețul aparatului mare e 8 cor.

Prețul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din ceastru și locuri de vîndare pentru țără și streinătate etc.

**MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34,
colțul strada Kálmán.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tîrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai
bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
felul de caractere de litere din cele mai moderne
este pus in pozițiune de a puté esecuta ori-ce
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciuri.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

BILANȚURI.

STATUTE.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.

FOI PERIODICE.

Cuverté, in lotă mărimea.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

BILETE DE INMORMENTARI.

ANUNȚURI.

Comandele eventuale se primesc in biuroul
tipografiei, Brașov Tîrgul Inului Nr. 30, in eta
giul, înderept in curte. — Prețurile moderate. —
Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.